

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/100/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115218355
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8115218355.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Moniky Juskovej v spore žalobcu: Q. G. Q., správca, so sídlom W. hrdinov XXX/XX, XXX XX W., správca konkurznej podstaty úpadcu Y. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/X, S., proti žalovanej: P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/X, XXX XX S., právne zastúpenej JUDr. Martinom Staroňom, advokátom so sídlom Hlavná 89, 080 01 Prešov, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 24C/22/2015-123 z 12.02.2018 v spojení s opravným uznesením, č.k. 24C/22/2015-134 z 14.03.2018 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok v spojení s opravným uznesením a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia označených strán sporu súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením rozhodol nasledovne:

I. Súd v y p o r i a d a v a bezpodielové spoluvlastníctvo úpadcu a žalovanej tak, že do výlučného vlastníctva žalovanej prikazuje hnutelnosti:

1. W.

a nehnuteľnosti: parcela č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², parcela č. XXX/X - orná pôda o výmere XXX m², rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na parcele D. XXX, všetko zapísané na LV č. XXX vedenom R. úradom V., katastrálny odbor, R. S., katastrálne územie S., okres V.,

pričom žalovaná je povinná zaplatiť titulom finančného vyrovnania podielov zaplatiť do konkurznej podstaty úpadcu sumu XX XXX,XX A., do 3 mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

II. Dlh úpadcu a žalovanej voči veriteľovi I. banka, a.s. zo G. o hypotekárnom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa XX.X.XXXX vo výške XXX XXX,XX A. preberá úpadca vo výške XX XXX,XX A. a žalovaná vo výške XX XXX,XX A..

III. Dlh úpadcu a žalovanej voči veriteľovi B. úverová banka, a.s. zo G. o hypotekárnom úvere vo výške X XXX,XX A. preberá úpadca vo výške X XXX,XX A. a žalovaná vo výške X XXX,XX A..

IV. Žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 74,70%, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 1, § 149 ods. 1 a § 150 Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 1 - 3, § 167i zák. č. 7/2005Z.z., § 264 ods. 1, ods. 2 CSP. Výrok o trovách konania ustanoveniami § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 CSP.

3. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je vyporiadenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvoze ich manželstva, po ktorom bol na majetok manžela vyhlásený konkurz a návrh na vyporiadenie podala správkynia jeho konkurznej podstaty.

4. Pri rozhodovaní súd dospel k záveru, že obsah nároku žalobkyne (skp) na vyporiadenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov titulom prebiehajúceho konkurzu je v rozpore s dobrými mravmi. Vo veci bolo podľa súdu potrebné zohľadniť najmä potreby maloletých detí, zásluhy o nadobudnutie a udržanie spoločného majetku, starostlivosť o rodinu, deti, obstarávanie spoločnej domácnosti. Tieto hľadiská však súd nepovažoval za výlučné a zohľadnil aj mimoriadne nepriaznivý zdravotný stav žalovanej, ktorá je onkologickou pacientkou a ktorej zdravotný stav vyžaduje náročnú chirurgickú liečbu.

5. V predmetnom spore mal za nesporné, že hodnota aktív je 84.000,-Eur a hodnota pasív je 115.186,39Eur. Primárne sa vychádza z toho, že podiely bývalých manželov sú rovnaké. Súd tu prihliadal na okolnosti na strane žalovanej a určil, že žalovaná má nárok na 75% aktív a patrí jej 25% pasív. Z uvedeného dôvodu súd prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej hnuiteľné aj nehnuteľné veci s tým, že titulom finančného vyporiadenia vyplatí do konkurznej podstaty úpadcu sumu 21.000,-Eur. O dlhu úpadcu a žalovanej voči veriteľovi I. banka, a.s. zo G. o hypotekárnom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretej dňa XX.XX.XXXX vo výške XXX.XXX,XX A. súd rozhodol tak, že úpadca preberá dlh vo výške 80.003,74 Eur, teda 75% a žalovaná vo výške 26.667,91 Eur, teda 25%. O dlhu úpadcu a žalovanej voči veriteľovi B. úverová banka, a.s. zo G. o hypotekárnom úvere vo výške X.XXX,XX A. súd rozhodol tak, že úpadca preberá sumu 6.385,90 Eur, teda 75% a žalovaná 2.128,64 Eur, teda 25%.

6. Súd ďalej uviedol, že v prípade, ak sa v odôvodnení nezaoberal konkrétnou námietkou strany sporu, urobil tak preto, že daný argument a taktiež odpoveď naň nepovažoval pre rozhodnutie za rozhodujúce (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12.1994; Hiro Balani c- Španielsko z 9.12.1994; Georgiadis c. Grécko z 29.5.1997; Higgins c. Francúzsko z 19.2.1998).

7. Tento rozsudok včas podaným odvolaním napadla žalobkyňa namietajúc (i) jeho nepreskúmateľnosť (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP) spočívajúcu v tom, že súd prvej inštancie sa vôbec vo svojom rozhodnutí nezaoberal významnými skutočnosťami týkajúcich sa zápornej hodnoty majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako aj tým, že nehnuteľnosti patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov sú zaťažené záložným právom v prospech banky a neodôvodnil svoju úvahu o disparite podielov a (ii) nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), lebo nehnuteľnosť ktorú prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej, sa tak stáva majetkom tretej osoby, na ktorú prejde záložné právo zriadené v prospech banky, a správca túto nehnuteľnosť v konkurze môže speňažiť, v dôsledku čoho žalovaná o ňu príde, pričom musí zaplatiť tak na vyrovnanie do konkurznej podstaty, ako aj banke, v prospech ktorej je zriadené záložné právo. Taktiež súd prvej inštancie nijakým spôsobom nepreukazoval a teda nemohol ani zohľadniť potreby maloletých detí, zásluhy o nadobudnutie a udržanie spoločného majetku, starostlivosť o rodinu a deti, obstaranie spoločného majetku, pričom jediné čo v tomto zohľadnil, je zlý zdravotný stav žalovanej, hoc to ustanovenie § 150 OZ vôbec nepredpokladá. Na základe toho navrhla rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Žalovaná navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť majúc za to, že ten vychádza zo správne a dostatočne zisteného skutkového stavu, správneho vyhodnotenia dôkazov a správneho právneho posúdenia veci. Uplatnila trovy odvolacieho konania.

9. Žalobkyňa následne zotrvala na dôvodoch svojho odvolania.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu

predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní tak posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanou nepreskúmateľnosťou a s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

13. Pokiaľ ide o prvý žalobkyňou uplatnený odvolací dôvod (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), tu odvolací súd uvádza, že nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a nasl. Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v § 220 ods. 2 CSP. Preto z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Povinnosťou súdu je vždy taktiež dostatočným a rozumným spôsobom vyrovnáť sa s argumentmi sporových strán, ktoré môžu mať vplyv na jeho rozhodnutie. Neznamená to však, že súd musí rozhodnúť v súlade so skutkovým a právnym názorom tej ktorej strany, postačuje, že sa s jej argumentmi vo svojom rozhodnutí ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovná.

14. Treba prisvedčiť žalobkyni, že k ňou nastoleným otázkam o zápornej hodnote masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o existencii záložného práva banky na byt, súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku nezaujal žiadne stanovisko. Neuviedol teda, či tieto žalobkyňou nastolené otázky pri svojom rozhodovaní bral do úvahy, ak áno, potom akým spôsobom sa s nimi vyrovnal, teda chýba zmienka o tom, či súd prvej inštancie rozumným a primeraným spôsobom reagoval na podstatné argumenty žalujúcej strany. Rovnako možno prisvedčiť žalobkyni i v tom, že v odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie neuviedol úvahy, ktorými sa riadil pri určení disparity podielov strán sporu. Uvedené robí tento rozsudok nepreskúmateľným.

15. Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že aj druhý žalobkyňou uplatnený odvolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci) je dôvodný. Možno pritom na začiatku hneď uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. Pokiaľ ide o disparitu podielov účastníkov na vyporiadavanom bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, podľa § 150 Občianskeho zákonníka pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké; každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok; ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí; pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti. Aj keď sa teda pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké, uvedené ustanovenie tretej a štvrtej vety § 150 Občianskeho zákonníka umožňuje, aby tento princíp rovnosti podielov bol modifikovaný dohodou manželov o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo súdom v rámci súdneho

vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súdny odklon od princípu rovnosti podielov (tzv. disparita podielov) je však výnimočný a musí byť odôvodnený konkrétnymi okolnosťami. Právna úprava modifikácie princípu rovnosti podielov pritom patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, ktoré nechávajú na uvážení súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností. Záleží teda na uvážení súdu vyporiadavajúceho bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, ktoré okolnosti tvrdené účastníkmi a v konaní preukázané, bude považovať podstatné a významné pre prípadnú disparitu podielov. Na tomto mieste je rovnako podstatné uviesť, že Občiansky zákonník v § 150 ani v inom svojom ustanovení nestanovuje, akým konkrétnym spôsobom sa má disparita podielov premietnuť do vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súdny prax v prvom rade pripúšťa, aby disparita podielov bola vyjadrená zlomkom, či percentom pri samotnom určení výšky podielov manželov na vyporiadavacom bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

17. V predmetnom spore súd prvej inštancie mal bezpochyby preukázaný zlý zdravotný stav žalovanej, ktorá je onkologickou pacientkou. Tiež, no bez zrelej úvahy uzavrel, že obsah nároku žalobkyne na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov titulom pribiehajúceho konkurzu je v rozpore s dobrými mravmi. Takéto hmotnoprávne posúdenie uvedených skutočností ako dôvodov pre určenie disparity podielov účastníkov na vyporiadavacom bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, teda ich vymedzenie ako konkrétnej hypotézy právnej normy ustanovenia tretej a štvrtej vety § 150 Občianskeho zákonníka je podľa odvolacieho súdu celkom neprimerané a nesprávne. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu sa nesprávne postavil k riešeniu otázky zlého zdravotného stavu žalovanej a pribiehajúceho konkurzu v spojení s otázkou nerovných podielov pri ich vyporiadaní. Podľa názoru odvolacieho súdu je pre úvahu o (ne)rovnosti podielov významné, ako sa každý z manželov v priebehu manželstva staral o rodinu (spoločnú domácnosť, či uspokojovanie spoločných potrieb) a ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. V tomto ohľade však nemožno považovať za relevantné hľadisko zlý zdravotný stav jednej zo strán, resp. pribiehajúci konkurz vyhlásený po zániku manželstva.

18. Súd prvej inštancie pri spôsobe vyporiadania masy bezpodielového spoluvlastníctva, najmä nehnuteľnosti, nezohľadnil tú skutočnosť, že v rámci konkurzného konania je prihlásená aj záložným právom zabezpečená pohľadávka banky prevyšujúca sumu, ktorú by mala žalovaná z titulu vyrovnávacieho podielu v zmysle napadnutého rozsudku vyplatiť správcovi konkurznej podstaty úpadcu. Potom ani vyplatením určeného vyrovnávacieho podielu z titulu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov správcovi konkurznej podstaty úpadcu, nedôjde k zániku tohto záložného práva. Navyše nie je vylúčená ani situácia, aby v záujme ochrany veriteľov (a princípu, podľa ktorého si záväzky treba plniť) všetky aktíva a pasíva patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov pripadli úpadcovi.

19. Ku trovám konania odvolací súd uvádza, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je jedným z konaní, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami sporu. Hoci platná právna úprava civilného procesu určité osobitosti konaní v ktorých z (hmotnoprávneho) právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami sporu (a kam patrí okrem konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov aj konanie o vyporiadanie neoprávnenej stavby, ako aj konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva) zohľadňuje, keď ustanovuje, že súd nie je žalobným návrhom v týchto prípadoch viazaný (viď § 216 ods. 2 CSP), vo vzťahu k trovám konania žiaden osobitný postup neponúka. Možno teda uzavrieť, že aj v týchto konaniach je pri rozhodovaní o trovách konania, ktoré nebolo zastavené, s poukazom na § 255 CSP nutné vychádzať zo zásady úspechu (zo staršej judikatúry a literatúry k uvedenému pozri napr. Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu ČSR k výkladu zákonných ustanovení o bezpodielovom spoluvlastníctve sp. zn. Cpj 86/71 a Soukup, J. v: Handl, V., Rubeš, J.: Občianský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha: Panorama: 1985 a z tej novej napr. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1441/11, či rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 3730/2015, sp. zn. 22 Cdo 4551/2015, sp. zn. 22 Cdo 3331/2014, sp. zn. 22 Cdo 1894/2014 a pod., keď posledne citované rozhodnutia, napriek tomu, že sa jedná o rozhodnutia súdov Českej republiky, sú plne aplikovateľné i na prejednávany prípad vzhľadom na skutočnosť, že ust. § 142 ods. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho soudního řádu je takmer totožné s ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP). Ďalej z už citovanej judikatúry, od ktorej nemá odvolací súd dôvod odchyliť sa, vyplýva, v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov by mala byť rovnosť podielov manželov len jedným z hľadísk pri posudzovaní úspechu strán sporu, a to najmä za situácie, keď existuje spor o uplatnenie tzv. disparity podielov (kedy súd rozhoduje o tom, či sa podiely manželov na spoločnom

majetku neurčia iným spôsobom napr. s prihliadnutím na to, že sa jeden z manželov osobitnou mierou, na ktorú by bolo potrebné zvlášť prihliadať, o nadobudnutie majetku alebo o jeho udržanie pričínil). Pri rozhodovaní o nákladoch konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je treba preto prihliadať k výške požadovaného a skutočne priznaného podielu, k spôsobu, akým strany sporu navrhli bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadať a ako túto otázku posúdil konajúci súd a zohľadniť i výsledok sporu medzi stranami o to, ktoré vecí (majetkové položky) do bezpodielového spoluvlastníctva manželov prináležia a ktoré nie.

20. Odvolaciemu súdu tak potom neostávalo nič iné, ako postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť napadnutý rozsudok a postupom podľa § 391 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

21. Bude preto úlohou súdu prvej inštancie odstrániť odvolacím súdom všetky vytýkané nedostatky, pri svojom novom rozhodnutí zohľadniť všetky aspekty načrtnuté odvolacím súdom, a následne znovu vo veci rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť.

22. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).